

ΚΛΕΙΩ

H.Lentemann dez.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΛΕΙΤΟΙΔΙΑ.

Τόμος Δ'.

ΑΡΙΘΜ. 7 (79).

Συνδρομή ἀσχομένη ἀπὸ 1. Ιανουαρίου καὶ 1. Ιουλίου ἵκαντον ἔτους, ἐξαμηνος μόνον
καὶ προπληθωτικά: Πανταχοῦ φρούγκ. χρ. 10 ἡ μάρκ. 8.

ΕΤΟΣ Δ.

τη 1/13. Απριλίου 1888.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

Ο περιπαθέστατος ποιητής, περὶ οὗ δὲ κ. Ἀλ. Ρ. Ραγκαβῆς ἐν τῇ πρὸ μικροῦ ἔκδοθείσῃ ἴστορίᾳ τῆς Νεοελλήνικῆς φιλολογίας γράφει ὅτι „κρούει πάντοτε χορδὰς ἀπαραμέλλως μελῳδικάς, αἴτινες ἐκπέμπουσιν ἐκ βάθους τῆς καρδίας γλυκεῖς ἀλλὰ συνήθως βαρυθυμίαν πνέοντας τόνους εἰς γλῶσσαν πλήρη εἰκόνων“ ἐγεννήθη τῷ 1838 ἐν Ναυπλίῳ. Οἱ φιλογεροί του στίχοι ἐν περιοδικοῖς καὶ ήμερολογίοις δημοσιεύσμενοι, ἐν Συλλόγοις ἀπαγγελλόμενοι εἶχον καταστήση τὸ ὄνομα αὐτοῦ προσφιλέστατον

πανταχοῦ ἐπου ὑπῆρχον "Ελληνες ἀναγινώσκοντες καὶ καρδίαι συγκινούμενοι. Τῷ 1881 ἔξεδό-
θησαν εἰς τρεῖς τόμους τὰ ἔργα αὐτοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον, *Ποιήματα, ή δ' ἔκδοσις αὐτῶν ἐθεωρήθη τὸ σπουδαιότατον φιλολογικὸν γεγονός τῶν τελευταίων ἑτῶν.* Ἐκ πάντων τῶν ζώντων ποιητῶν, μεγάλων ἢ μικρών, εἰς μόνον τὸν Ἀχιλλέα Παράσχον ἀπονέμεται ὁ τίτλος „ἐθνικὸς ποιητής“. Ἡ Μοῦσα του ἐξύμνησεν ὑπερόχως τὰς ἐθνικάς μας δόξας, ἔκλαυσε διὰ τὰς ἐθνικάς μας συμφοράς. Ἐν στιγμαῖς ἐπισήμοις ἔτεις εἴνε ἀνάγκη νὰ ἔκδηλωθῇ πάνδημόν τι αἰσθηματα τὰ βλέμματα τοῦ ἔθνους πρὸς τὸν Παράσχον στρέφονται, καὶ διὰ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὡμήλησεν ἡ Ἑλλὰς πρὸ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Βύρωνος ἐν Μεσολογγίῳ καὶ διὰ τοῦ στόματος κλείσ. τομος Α'.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

Ἐθνικὸς ποιητὴς τῆς Ἑλλάδος.

αὐτοῦ θὰ δμιλήσῃ πρὸ τοῦ μνημείου τοῦ Ὁδυσσέως Ἀνδρούτσου, εἰς τὸ Χάνι τῆς Γραβιᾶς, μετά τινας μῆνας.

Συναισθανόμεθα ὅτι τὰ ὀλίγα ταῦτα δὲν θὰ φανδούν ἐπαρκῆ εἰς τοὺς πολυπληθεῖς θαυμαστὰς τοῦ ποιητοῦ, ὅτι θὰ ἐπεθύμουν λεπτομερείας τινάς, ἐπεισόδια τινα χαρακτηριστικὰ τοῦ βίου του. Εὔτυχῶς δυνάμεθα νὰ παράσχωμεν τὴν ἀπόλαυσιν ταύτην εἰς τοὺς ήμετέρους ἀναγνώστας. Ἐκθάπτομεν ὡραιοτάτην σκιχγραφίαν τοῦ Ἀχ. Παράσχου δημοσιεύσαν πρὸ ἐπταετίας ἐν σατυρικῇ ἐφημερίδι, εἰς ὀλίγα φύλλα ἐκδιδομένη, ἄγνωστον εἰς τοὺς πλείστους καὶ τῶν ἐν Ἀθήναις ἔτι, γραφεῖσαν δὲ ὑπὸ τοῦ γλαφυροῦ λογογράφου κ. Χάρ. Ἀννίνου, ἐκ τοῦ σύνεγγυς γνωρίσαντος τὸν ποιητήν.

* * *

„Οσοι δὲν τὸ γινώσκουσι. θὰ ἐκπλαγῶσιν, εἶμαι βέβαιος, ἀκούοντες πρώτην φορὰν ὅτι ὁ λιγὺς καὶ αἰσθηματίας ποιητής, ὁ διαπύσιος τοῦ ῥομαντισμοῦ κῆρυξ, ὁ ἐνθουσιաδης ὑμνωδὸς τῆς φουστανέλλας καὶ τοῦ καιρού φυλλίου, ὁ πυρπολήσας πολλὰς νεανικὰς καρδίας μὲ τὸ φλοιογερὸν ἐρωτικὸν ἀσμά του καὶ ἡλεκτρίσας πολλὰς ἀλλας διὰ τοῦ σθένους τῶν ἀρεμανίων ἐγέρητηρίων του εἴνε... Χίος.

Ἡ λέξις αὕτη σύρει ἐξόπισθεν αὐτῆς συνήθως ἐνα φάκελ-

λον μετοχῶν τῆς Ἐθνικῆς καὶ τῆς Πιστωτικῆς πραπέζης, δέσμην συναλλαγμάτων καὶ χρεωγράφων, ἐν μέγαρον μαρμάροντιστον, μίαν ἀμαξίαν μὲ δύο ἵππους, μίαν κόρην μὲ τετρακοσίας χιλιάδας προῖκα. Οὐδὲν ἔξι δλων τούτων κέκτηται ὁ Παράσχος. Πλούσιος εἰς στίχους καὶ δμοικαταληγέιας, εἶνε πτωχός, διὰ τὴν δυστυχίαν τῶν φίλων του, εἰς ἑκατομμύρια. Μετοχὰς δὲν ἔχει, ἐκτὸς ἑκείνων δσας μετὰ τῶν λοιπῶν μερῶν τοῦ λόγου μεταχειρίζεται εἰς τοὺς στίχους του, δὲν ἔχει κόρας πρὸς ὑπανδρείαν, ἐπὶ τοῦ παρόντος τούλαχιστον; καὶ ἔνα μόνον ἔχει ἵππον, τὸν Πήγασον, ἡ διατροφὴ τοῦ δποίου δὲν τῷ στοιχίᾳ πολύ, πιστεύω.

Ἄλλως τε δὲν εἶνε καὶ καθ' ὄλοκληρίαν Χίος, διότι ναὶ μὲν οἱ γονεῖς του κατάγονται ἐκεῖθεν, ὁ Ἀχιλλεὺς ὅμως γεννηθεὶς ἐν Ναυπλίῳ καὶ ἀνατραφεὶς ἐν Ἀθήναις εἶνε γνήσιος Ἀθηναῖς καὶ λατρεύει τὴν πρωτεύουσάν του μετὰ θέρμης ἵσης περίπου πρὸς ἑκείνην, μεβ' ἦς λατρεύει τὴν Μοῦσαν.

— Εἶνε ὥραία, μοὶ ἔλεγέ ποτε, μὲ τὴν ἐκφραστικήν του γλῶσσαν ἐπανελθὼν ἀρτίως ἐκ τῆς Ἐσπερίας, εἶνε ὥραία ἡ Φραγκιά, ἀλλὰ τὸν οὐρανὸν τῆς Ἀττικῆς μας δὲν τὸν ἔχει!

* * *

Οἱ Ἀχιλλεὺς ἔσχεν ἐκ γενετῆς ἀκέραιον καὶ γνήσιον τὸ ποιητικὸν τίλαντον. Τὸ σθένος τοῦ φρονήματος, τὴν θερμομοργὸν φύσιν, τὴν ἀνυπότακτον δρμὴν τῆς ψυχῆς ἔδειξεν ὁ μελλων ἀοιδὸς καθημένος ἔτι ἐπὶ τῶν θρανίων τοῦ σχολείου καὶ μὴ ἀνήκων εἰς τοὺς ἐπιμελεστέρους τῶν μαθητῶν. Ἡμέραν τινὰ τὸ μάθημα ἦτο ἐπὶ τοῦ χωρίου ἀρχαίου συγγραφέως, ἐν φῆ "Ἐλλην" καὶ Σκυθῆς φιλονεικοῦσι περὶ φίλιας καὶ ἐκάτερος ἀναφέρει παραδείγματα, ἵνα ἀποδείξῃ πόσον τὸ αἰσθημα τοῦτο εἶνε σεβαστὸν παρὰ τῷ ἴδιῳ ἔθνει. Οἱ μαθηταὶ ἔρωτῷμενοι ὑπὸ τοῦ διδασκαλοῦ ἔδικαίουσι χάριν μερολήπτου ἐθνισμοῦ τὸν "Ἐλληνα" ἀλλ' ὁ μικρὸς Ἀχιλλεὺς ἔρωτηθεὶς ἔδικαίωσεν εὐθαρσῶς τὸν βάβαρον. Οἱ μαθηταὶ ἔκάγχασαν εἰρωνικῶς· ἀλλ' ἡπόρησαν πολύ, ὅτε μετά τινας ἡμέρας ἐδιδάσκαλος ἐπήνεσε παρρησίᾳ τὴν ἀτημέλητον καὶ κακογραμμένην ἔκθεσιν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου τοῦ ἀμελοῦς συντρόφου των καὶ προστρέψειν αὐτὸν μετὰ κολακευτικῶν φράσεων νὰ ἦ τοῦ λοιποῦ ἐπιμελεστερος.

Ἄγνοιο πότε ἔγραψε τὰ πρῶτα αὐτοῦ ποιητικὰ δοκίμια ὁ Ἀχιλλεὺς, οὐδ' ἀποδίδω ἐγὼ εἰς τὰ πρῶτα φελλίσματα ὃσον δήποτε μεγάλου συγγραφέως ἔκτακτον σπουδαιότητα. Τὰ μικρὰ παιδία εἶνε μηχανᾷ ἀτελεῖς· τὸ ἀληθῆς καλλιτεχνικὸν πνεῦμα τὸ ζωοποιοῦν τὴν μηχανὴν ἐπέρχεται βραδύτερον. Οἱ Μόδαρτ, μικρὸς ἔτι παῖς, ἔπαιζε διαυμασίως εἰς τὸ κλειδούμβαλον, ἀλλ' ἀν δὲν ἔγραψε κατόπιν τὸν Ιὸν Ζουάν, τίς θὰ ἐνεδυμεῖτο τοῦτο; Ἡ νομίζετε δτι ὁ Οδυγκὼ θὰ ἐσώζετο ἐκ τῆς ἀσημότητος μόνον διότι δεκαπενταέτης ὡν ἥρατο τὸ βραβεῖον τῆς Ἀκαδημείας τῆς Τουλούσης;

Ἐν τούτοις νομίζω δτι τὰ πρῶτα ἔργα τοῦ Ἀχιλλέως ἀνώνυμα ὄντα ἔλαβον μεγίστην διάδοσιν, καὶ τοῦτο διότι ἥσαν εὐχαί τῆς πρώτης τοῦ ἔτους γραφεῖσαι ὑπ' αὐτοῦ χάριν πτωχοῦ τινος διανομέως, δτις εἶχε μέγιστον συμφέρον, ὡς ἐννοεῖτε, νὰ παραδώσῃ εἰς πᾶσαν δύραν τοὺς στίχους τοῦ μέλλοντος ποιητοῦ τοῦ Ἀλφρέδου.

* * *

Ἐπῆλθε μετέπειτα ἐποχὴ ὄργασμοῦ καὶ σάλου. Τὰ μεγάλα πολιτικὰ γεγονότα, τὰ διαδραματιζόμενα ἐν Εύρωπῃ περὶ τὰ τέλη τῆς ἔκτης τοῦ παρόντος αἰώνος δεκαετηρίδος ἡλέκτριζον τὰς ψυχάς. Ὅπηρχε τότε νεολαία σφριγώσα ἐκ δρώμης καὶ φιλοπατρίας ἐν Ἀθήναις, πολλὰ μέλη τῆς ὄποιας

σήμερον ἀδίκως καλύπτει τοῦ μνήματος ὁ χοῦς, ἡ τῆς ἀσημότητος ἡ βαρεῖα σινδόνη. Καὶ ἡ νεολαία αὕτη φιλοτάραχος, ἔξαλλος, ἐνθουσιώσας ἐδημιουργησεν αὕτη πρώτη τὴν κατὰ τῶν καθεστώτων ἀντίδρασιν, συνεδαύλισε τὸ πῦρ, ἐργάζομεν ἀκράτητος εἰς τὴν πάλην, καὶ δι' ἀγῶνος ἔχοντος φάσεις ὅτε μὲν παιδαριώδεις ὅτε δὲ ἡρωϊκές, συνήργησεν αὕτη πάντων πρωτίστη εἰς τὸ σπουδαῖον γεγονός τῆς ἀνατροπῆς τῆς πρώτης δυνατείας. Τὴν πολιτικὴν δὲ ταύτην οἵονει χειραφέτησιν παρηκολούθει ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἡ κοινωνικὴ καὶ φιλολογικὴ ἔξέγερσις. Αἱ πέδου τῆς σκυλῆς ἀκοινωνησίας διερρηγνύοντο καὶ ὁ ρομαντισμός, φθίνων ἦδη ἐν τῇ Δύσει, εἰσῆλανεν ἐνταῦθα φέρων μεβ' ἔχυτοῦ τὰ ἀνειμένα ἥμη, τὸν ἀορίστους πόδους, τὰς ἀκτασχέτους δρυμάς, τὴν δυσέλπιαν ἀπαιτοιδεῖχν, τὴν παθολογικὴν ἑκείνην κατάστασιν ἐπὶ τέλους, ἥτις εἶνε τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦ αἰώνος ἥμῶν γνώρισμα.

Οἱ διφυής οὕτος ὁργανισμὸς ἐνεσαρκώθη εἰς τὸν ἡβάσκοντα ποιητήν, δστις ἐν τῷ μέσῳ μιᾶς συγωμοσίας καὶ μιᾶς διαδηλώσεως ἔσχε τὸν καιρὸν νὰ γράψῃ στίχους ἐμπλέους ἀρμονίας καὶ πάθους ἀγνώστου μέχρι τότε. Ἡ νεοελληνικὴ ποίησις εὑρίσκεται εἰς πρόσκαιρον μέφεσεως σημεῖον. Ἡ χρυσῆ τοῦ Ζαλοκώστα λύρα εἶχε θραυσθῆ ἐκ τῆς ὁδύνης. Οἱ Σοῦτοι ἔφθινον ἔξδριστοι ἥ πενητεύοντες. Καὶ ἥχει μὲν εἰσέτι ἥ μολπή τοῦ Ραγκαβῆ, τοῦ Ὁρφανίδου, τοῦ Τανταλίδου, τοῦ Βαλαωρίτου, τοῦ Καρασούτσα, τοῦ Γεωργίου Παράσχου· ἀλλ' οἱ διάδοχοι των δὲν ἔφανοντο ἔτι εἰς τὸν δρῖζοντα. Ὅπο τὴν ἐποπτείαν τοῦ τελευταίου τῶν ἀνωμίρημέντων ποιητῶν, γλυκυτάτου καὶ πατριωτικωτάτου ποιητοῦ, ὃσον φίλου καὶ ἀδελφοῦ φιλοστόργου, ὁ Ἀχιλλεὺς ἐτάνυσε τὰς πτέρυγας, καὶ ἀπὸ τῶν ταπεινῶν εὐχῶν τῶν διανομέων, προέβη εἰς τὴν διερμήνευσιν τῶν ἀρρήτων αἰσθημάτων τῆς καρδίας.

Οἱ στίχοι του, πλήρεις δυνάμεως καὶ ἔκχυλίζοντες ἐξ αἰσθημάτος ἀνύποκρίτου, ἐνεποίησαν πολλὴν αἴσθησιν παρὰ τῷ κοινῷ, ὅπερ ἀπεστήμησε καὶ τονίζον ἔφαλλε τοὺς περιπαθεῖς στεναγμούς του ποιητοῦ. Ἡ ὥραιοτέρα περίσσος τοῦ ποιητικοῦ βίου τοῦ Ἀχιλλέως, εἶνε κατὰ τὴν ἐμὴν ταπεινὴ γνώμην, αὕτη διαρκέσασα ἐπὶ τινα ἔτη. Ἐν αὕτῃ ἔγραψαν πολλὰ ὥραῖα ἔργα καὶ ἐξ αὕτης ἔλκουν τὴν γένεσιν πολλὰ ἀλλα γραφέντα μεταγενεστέρως. Βάζε ἐπὶ τὴν τέως ἀπάτητον ὄδὸν τοῦ ἀκράτου ρομαντισμοῦ, ἐγκολπωθεῖς τὸ ἰδιόρρυθμον σύστημά του, ἔσυρε κατόπιν αὐτοῦ πολλούς, ταχθεῖς αὐτὸς πρωτοστάτης καὶ διηρμήνευσε τοὺς μυχίους παλμούς ὄλοκλήρου γενεᾶς. Ἐγένετο ἴσως τεχνικώτερος κατόπιν, ἡ Μοῦσα του κατέστη ἀνδρικωτέρα καὶ εὐηχοτέρα, καὶ ἀπέκτησε τὴν σοβάροτητα καὶ τὸ ὄψος αἰρομένη ὑπερθεν τῶν φαντασμάτων τῆς νεότητος καὶ ἐπισκοποῦσα κύκλον εὐρύτερον καὶ μᾶλλον ποικίλον. Ἀλλ' ἐγὼ εἰς τὰς στροφάς ἐκείνας, ἀξις ἔξεπεμπεν ἥ λύρα τοῦ Ἀχιλλέως, κατὰ τὴν ἀκμαῖαν αὐτοῦ ἐποχήν, τὰς τολμηράς, τὰς ἀλλοκότους, τὰς μὴ λογικάς ἐνίστε καὶ ἐν τούτοις σαγηνευούσας, αἴτινες τώρα μὲν εἰσὶ στεναγμοὶ ἡδυπαθείας καὶ τώρα βρυχηθμοὶ μανίας, εἰς τὰ παράβολα ἐκεῖνα ἀλματα, εἰς τὴν ἀκόρεστον καὶ φρενητιώδη δίψαν τοῦ ἀγνώστου, ἐγὼ δχι μόνον τοῦ ποιητοῦ τὸ ἀτομὸν ἀνευρίσκω ὄλοκληρον ἀλλὰ καὶ μίαν ὅλην ἐποχήν.

Ἐν ὡ δὲ ὁ Ἀχιλλεὺς θύμων ἀκαταπαύστως ταῖς Μούσαις ἔγένετο τὸ προσφιλές αὐτῶν τεκνίον, δὲν παρημέλει σύναμα καὶ τὴν Πολιτικήν. Ἐσχεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὰ πλεῖστα τῶν ἐπαναστατικῶν κινημάτων, ἀτινα ἐπήνεγκον

τὴν 10. Ὁ Οκτωβρίου, καταδικασθεὶς καὶ φυλακισθεὶς μετὰ τῶν ἀλλων. Ἀλλ' ὅτε ἐτη τινὰ μετὰ ταῦτα ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος Μονάρχης ἔθυγκεν ἀφίλος μακρὰν τῆς πεφιλημένης αὐτῷ γῆς, ὁ ποιητὴς ἀντίπαλος εὐγενῆς καὶ μακρόθυμος ἔγραψε τὸ πρὸς τὸν Ὅθωνα Ἐλεγεῖον, ὅπερ ἐν ᾧ εἶνε μία τῶν ὀραιοτέρων αὐτοῦ ποιητικῶν σελίδων, εἶνε ταῦτοχρόνως καὶ μία τῶν ὀραιοτέρων πράξεων τῆς ζωῆς του.

* * *

“Ητο νέος, ζωηρός, αἰσθηματίας, καὶ συμπαθής τὴν ὅψιν· αἱ τοῦ καιροῦ ἑκείνου εἰκόνες του τὸ μαρτυροῦσι. Καὶ σήμερον ἔτι ὅτε ὁ χρόνος ἤρχισε νὰ ἐπιθέτῃ τὴν πρώτην τοῦ ἀργύρου βαφὴν ἐπὶ τῆς κόμης του καὶ ν' αὐλακοῦ μὲ τὴν πρώτην πρόωρον ρυτίδα τὸ μέτωπον, διατηρεῖ τοὺς τύπους τῆς ἐκφραστικῆς μορφῆς του, τὸ ἀνδρικὸν τῆς ὄποιας ἐπέτεινε τὸ κατὰ παράδοξον ἴδιοτροπίαν τῆς φύσεως φύσμενον ἐπὶ τῆς ἀτρίχου μορφῆς του ὑπὸ τὸν παχὺν αὐτοῦ μύστακα. Περιεβάλλετο δὲ πρὸς τούτοις μὲ τὴν αἰγληνήν ἐπιχείρισην ἐπὶ τῆς μορφῆς ἀείποτε ὁ γνήσιος ποιητικὸς στέφανος. Καὶ τὸν στέφανον τοῦτον, εἰρήσθω ἐν παρδῷ, ὁ Ἀχιλλεὺς δὲν ἐλάμβανεν ἐκ τῆς χειρὸς τῶν Ἑλλανοδικῶν, οἵτινες ἐφάνησαν βραδύτερον τόσον ἐλευθέριοι διανέμοντες τὴδε κάκεῖσε τοὺς κλάδους τῶν δαφνών του Παρνασσοῦ καὶ τὰ χαρτονομίσματα τοῦ κ Βουτσιών. Ὁ αὐστηρὸς εἰσηγητὴς τοῦ ἀγῶνος, φερόμενος ὡς ὁ παροιμιώδης κεραμεὺς πρὸς κεραμέα, ἐπήνεσε μὲν γλυκυπίκρως τὸν Ἀγριωστον, τὸ μόνον ποίημα διόπερ ὑπέβαλεν εἰς τὸν ἀγῶνα ὁ Ἀχιλλεὺς, ἥρνήθη ὅμως αὐτῷ τὸ βραβεῖον.

Ἄλλα τὴν δάφνην ἦν ἥρνετο αὐτῷ ὁ ἀλάνθαστος Σύλλαβος τοῦ Πανεπιστημίου, ἀπένειμεν αὐτῷ ἐν ἀνευφημίᾳ ἢ ἀδέκαστος κοινὴ γνώμη. Τοιαύτην λοιπὸν ἔχων φύσιν καὶ τοιαῦτα προτερήματα, ἀφέμην ὁ σφρυγῶν νεανίας εἰς τὴν ἀκράτητον ὅρμὴν τῆς καρδίας του, καὶ ἐκ πολλῶν χωρίων τῶν διαφόρων αὐτοῦ ποιητικῶν ἔργων καὶ ἰδίᾳ τῶν ἐπικῶν, διπούθεν τῶν φανταστῶν ἡρώων τοῦ ὄποιον νομίζω διαβλέπω τὸ ὑπογένειον τοῦ Ἀχιλλέως, μὲ πειθούσιν ὅτι ἡ νεότης του ὑπῆρχε τρικυμιώδης, καὶ τὸ κεφάλαιον τῶν αἰσθηματικῶν περιπλοκῶν του ἔμπλεων περιπτετεῖν.

Εἴς ἔρως φλογερός, ἥφαιστειώδης, μυθιστορικός, ὑπῆρξεν ἡ κορωνίς, τὸ ἐπισφράγισμα τῆς πυρετῶδους ταύτης περιόδου.

Δὲν θέλω ν' ἀσεβήσω ἀνάσύρων ἀπὸ τοῦ χρόνου τὸ κοιμητήριον τὰς λεπτομερείας τοῦ ἔρωτος τούτου, γνωστὰς εἰς τὸ πλεῖστον μέρος τῆς προηγουμένης γενεᾶς τῶν Ἀδηνῶν, ἀφ' οὗ μάλιστα τὸ ἔρωτικὸν αὐτὸν εἰδύλλιον ἔσχε τόσον δραματικὸν τέλος. Η Ἑλληνικὴ φιλολογία ὅμως ὀφείλει χάριτας πρὸς τὴν Μαρίαν, ὡς μετωνόμασε τὴν λατρεούμενην γυναῖκα ὁ ποιητὴς, ἥτις καὶ διὰ τοῦ ἔρωτός της καὶ διὰ τῆς ἀπίστιας της ἐγένετο παραίτιος νὰ γραφῶσι τόσαι αἵραδαι στροφαῖ, τόσα περιπαθῆ ἀσματα. “Ο, τι ἀληθῶς εἶνε παράδοξον, εἶνε τὸ ἔξης, ἀν ἀληθεύη· ὁ ἔρως οὕτος ἐπέπρωτο νὰ λάβῃ ὅλας καὶ πλήρεις τοῦ μυθιστορήματος τὰς φάσεις. Ἐτη τινὰ βραδύτερον ὁ ποιητὴς, ἔπαρχος τότε ἐν Θήρᾳ, εἴμαρτο νὰ δεχθῇ καὶ νὰ φροντίσῃ ὡς ἀρχὴ περὶ τοῦ περιορισμοῦ εἰς μοναστήριον παράφρονές τυνος γυναικός.

Καὶ ἡ γυνὴ αὕτη ἥτο ἡ Μαρία!

* * *

Αλλαχοῦ, ποιητὴς δεδοκιμασμένος, συγκινῶν τὰ πλήθη, τοποθετούμενος ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης εἰς ἔξεχουσαν ἐν τῇ φιλολογίᾳ θέσιν, θὰ εἴχεν ἐπαύλεις, μέγαρα, καὶ διὰν θά-

έβαρύνετο νὰ γράψῃ στροφαῖς θὰ μετέβαινε πρὸς ἀναψυχὴν εἰς Θήραν. Αὐτὸν ἐσκέφθη βεβαίως ἡ τότε κυβέρνησις καὶ μὴ δυναμένη νὰ δωρήσηται αὐτῷ τὰς ἀπολαύσεις ταύτας πραγματικάς, τῷ ἐδώρησε κάτι τι ὁμοιάζον πρὸς αὐτάς, ἀποστέλλουσα αὐτὸν ἔπαρχον καὶ εἰς Θήραν καὶ εἰς Μέγαρα. Μίαν τῶν ἡμερῶν ὅμως ἀπαυδήσας ὁ ποιητὴς νὰ ὅμιλῃ πρὸς τοὺς δημάρχους καὶ τοὺς ἡγουμένους, καὶ νὰ κρύπτῃ τὸν Βύρωνα ὑπὸ τοὺς φακέλλους τῆς ἀλληλογραφίας διὰ νὰ μὴ φωραθῇ ὑπὸ τοῦ κλητῆρος, ἔπειμψεν εἰς κόρακας τὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἐπανῆλθεν εἰς Ἀδήνας.

Διωρίσθη κατόπιν ἔφορος τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς καὶ εἰς τὴν θέσιν ταύτην διετέλεσεν ἐπὶ ἵκανον χρόνον ἔως ὅτου ἡ κοιματικὴ μνησικακία ἀνεῦρε καὶ κατεδάνειν αὐτόν.*

* * *

Εἰς τὴν σύνομιλίαν του ο Ἀχιλλεὺς μεταχειρίζεται τὴν ἔμφασιν τῆς ποιήσεως. Ἀπαγγέλλων μετὰ στέμφου καὶ μετ' ἐπισημότητος, διατηρεῖ καὶ ἐν τῇ συνήθει διμιλίᾳ πολλάκις τὸν αὐτὸν τόνον, καὶ μεταχειρίζεται φράσεις ὅτε μὲν τολμηράς, δὲ δὲ ἀλλοκότους, ἀλλοτε δυσκαταλήπτους καὶ ἀλλοτε ὠραίας. Οἱ ἀκούοντες νομίζουν τὸ ὑφος τοῦτο ἐπιτετηδευμένον· ἀπ' ἐναντίας εἰς αὐτὸν εἴνε φυσικόν. Ποιητὴς κατὰ πάντα, καὶ εἰς πάσας τὰς δοξασίας αὐτοῦ ἀγαπᾷ συμπαθῶς τὸ παρελθόν καὶ ἐμμένει — μὲ τὸν νοῦν τοῦλάχιστον — εἰς τὴν εὔσεβη καὶ σώφρονα ἀπλότητα τῶν πρώτων χρόνων, ἀσπονδός πολέμιος δεικνύμενος πρὸς τὴν ὑλιστικὴν τάσιν πρὸς ἥτε φιλοσοφία καὶ ἡ τέχνη τῶν νεωτέρων καιρῶν. Ἐκ τῶν ποιητῶν λατρεύει τὸν Βύρωνα καὶ τὸν Ὅμηρον, ἀγαπᾷ δὲ τοὺς ἥρωας τοῦ τελευταίου, πλὴν τοῦ Ὁδυσσέως, ὡς ἀν ἥσαν παιδικοὶ αὐτοῦ φίλοι. Ἐκ τῶν τραγικῶν θαυμάζει τὸν Σαικόσπηρο.

‘Αλλ' ὑπὲρ πᾶν ἀλλο κυρίως λατρεύει καὶ θαυμάζει τὸ μεγαλεῖον τῆς Πατρίδος, ἀναπλάσας διὰ τοῦ νοῦ τὸ ἔνδοξον καὶ φωτοβόλον παρελθόν αὐτῆς καὶ ἀνατρέχων εἰς αὐτό, δσάκις ἢ ποιητικὴ καρδία του ἀλγούσα αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην τῆς παραμυθίας. Τρέφει θερμήν λατρείαν πρὸς τοὺς μεγάλους τοῦ ἀγῶνος ἀνδρας, μετὰ καταπληκτικῆς ἀκριβείας γινώσκων τα καθέναστα του βίου οἰουδήποτε αὐτῶν.

* * *

Σήμερον δ Ἀχιλλεὺς φιλόστορογος σύζυγος καὶ πατήρ ἀποταξάμενος τοῖς ἀνεφίκτοις ὄνειροις τῆς νεότητος, διάγει ἥρεμον καὶ εὐδαίμονα οἰκογενειακὸν βίον. Σήμερον διμιλεῖ περὶ Πατρίδος μετὰ βαρυθυμίας καὶ ἀπαισιοδόξεις, ἀλλὰ τοῦτο εἴνε παροδικόν· εἴνε δὲ δύρις ἥτε φιλοσοφέτε οἱ ἔραστης πρὸς τὴν ἐπωμένην. Ἐντὸς αὐτοῦ διατηρεῖ ἀκοιμητὸν τὴν λατρείαν, πρὸς τὴν μεγάλην, πρὸς τὴν ἔνδοξον ‘Ελλάδα, καὶ κλείων τοὺς δόφινούς μεταφέρεται εἰς ἀλλας εὐκλεεῖς, παρελθούσας ἢ μελλούσας ἐποχάς, καὶ γράφει . . .

Διότι γράφει, γράφει ἔτι μὲ ἀκμαίαν χεῖρα· καὶ εὐχόμεθα νὰ γράψῃ ἐπὶ πολὺ εἰσέτι διπωτίσηρ καὶ μὲ ἀλλα ὠραία ἔργα τὴν ἡμετέρων φιλολογίαν.

“Οστις θέλει νὰ τὸν ἴδῃ δύναται νὰ τὸν ἀπαντήσῃ μετὰ μεσημβρίαν, ἀν δὲ ἥμερα εἴνε εὐδία, ἔξωθι τοῦ καφενείου τοῦ Γιαννοπούλου πίνοντα ἐρατεινόν, ὡς ἀποκαλεῖ τὸν καφέν, καὶ βοφῶντα ἀνηλεῶς τὸ σιγάρον του, τὴν δὲ νύκτα εἰς τὸ αὐτὸν καφενεῖον μέχρις ὥρας προκεχωρημένης.”

*) Σημ. Κλ. Βραδύτερον διωρίσθη πρόξενος ἐν Ταΐγανῳ.